

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ

ТА ПСИХОЛОГІЇ

В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

М. КИЇВ

4–5 ВЕРЕСНЯ 2020 РОКУ

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ»**

4–5 вересня 2020 року

Київ
2020

УДК 37.01+159.9(477+100)(063)
С76

Стан та перспективи розвитку педагогіки та психології в Україні та світі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4–5 вересня 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. – 148 с.

УДК 37.01+159.9(477+100)(063)
С76

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Стан та перспективи розвитку педагогіки та психології в Україні та світі». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2020
© Київська наукова організація педагогіки та психології, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

- Батрун І. В.**
ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗА В. СУХОМЛИНСЬКИМ..... 8
- Борбуневич І. С.**
РЕАЛІЗАЦІЯ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ..... 12
- Бурлаченко Н. В.**
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ
У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТІВ-НЕФІЛОЛОГІВ..... 16
- Вороненкова Т. О.**
КОГНІТИВНИЙ КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ СТАНУ СФОРМОВАНОСТІ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА 19
- Зайченко Н. І.**
ЦІЛІ РЕЛІГІЙНОГО ВИХОВАННЯ ЗА ІСПАНСЬКИМИ
ПЕДАГОГІЧНИМИ ТРАКТАТАМИ МЕЖІ ХІХ – ХХ СТ. 22
- Палкин В. А.**
ИНФОРМАЦИОННАЯ ЦИВИЛИЗАЦИЯ
И ШКОЛА: РЕАЛЬНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ 26
- Поляковська О. О.**
ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ
СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
В УКРАЇНІ: ІЄРАРХІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ 30
- Прибора Т. О.**
ОСВІТНІ ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ
ЄЗУЇТСЬКИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ (ХVІ СТ.) 32
- ### СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ
- Благун С. С.**
ТЕХНОЛОГІЯ «ПЕРЕВЕРНУТОГО» НАВЧАННЯ
У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ..... 36
- Кись М. В.**
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПРОЄКТНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 38

Кочкурова О. В.
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 41

Медінцов І. В.
ТЕОРІЯ КОГНІТИВНОГО НАВАНТАЖЕННЯ
ТА УСВІДОМЛЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ..... 43

Погоріляк Р. І., Калита Н. І.
МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ЇХ РОЛЬ
У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ..... 45

Фалісей О. В., Муляр Н. М.
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ СКЛАДНИКІВ
ЗДОРОВ'Я МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА 49

СЕКЦІЯ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Аргірова І. О.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ
З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ..... 52

Брушневська І. М.
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ
В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ ІЗ ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ..... 56

Некраш Л. М.
РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ
В СИСТЕМІ ПОСЛУГ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ..... 60

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Данильченко О. Д.
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УПРОВАДЖЕННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ДОЗВІЛЛЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ..... 63

Ігнатович О. Г.
ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ 66

Колесник О. В., Голєва Т. В.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ВНЗ У СУЧАСНУ ЕПОХУ 70

Лакатош М. О.
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ 74

Семенова О. Ю.
АНДРАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ЯК ДИДАКТИЧНА ОСНОВА
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 77

Шостачук Т. В.
КЛАСИФІКАЦІЯ ГАЛУЗЕЙ ПОЛЬСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ .. 82

Шрагіна Л. І.
ТРЕНІНГ АКТИВІЗАЦІЇ КРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НА ОСНОВІ ТЕОРІЇ РІШЕННЯ
ВИНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ 85

СЕКЦІЯ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Губіна О. Ю.
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА
ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ..... 89

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Мисник М. О.
УЯВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПРО КОРПОРАТИВНУ КУЛЬТУРУ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 93

СЕКЦІЯ 7. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Вольф-Чекерська В. В.
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ
ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ..... 97

СЕКЦІЯ 8. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Мартиненко Ю. А.
ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО
МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 99

удосконалюють комунікативні вміння, працюючи в різних групах; розвивають дослідницькі вміння та аналітичне мислення.

Виконання проєкту передбачає зв'язок з реальним життям, незвичайність форми і самостійність виготовлення, створення матеріалів, що по суті є різними формами документування: анотація, рецензія, анкета, таблиця, опис, фото, аудіо або відео звіт, комікс, сценарій, щоденник, журнал, довідник, резюме, каталог, брошура, альбом, словник, стаття, стінгазета, виставка. Матеріал може подаватися в різних формах: дискусія, огляд, виставка, демонстрування, доповідь, конференція, репортаж, драматизація [1, с. 60].

Організуюючи проєктну діяльність у початковій школі, учитель повинен враховувати вікові й психолого-фізіологічні особливості дітей. Дитина молодшого шкільного віку має невеликий життєвий досвід, тому і коло соціально значущих проблем, з якими вона могла мати справу, вузьке, її уявлення про такі проблеми мало диференційовані, часто однопланові. Проблема проєкту, яка пропонується учням, має бути соціально детермінованою та знайомою, а також цікавою для них.

Першочерговим завданням учителя є визначити вид, обрати тему і сформулювати мету навчального проєкту. Тема проєкту повинна бути цікавою для учнів, мати практичну, теоретичну, пізнавальну значимість, бути проблемою, вирішення якої вимагає інтегрованого знання та дослідницького пошуку.

Навчальне проєктування орієнтоване, перш за все, на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну або групову, яку учні виконують впродовж визначеного відрізка часу.

Результати виконання проєктів повинні бути «відчутні»: якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний результат, готовий до впровадження.

Учитель початкової школи повинен забезпечити чітке розуміння значущості та корисності виконаної роботи кожним учасником проєкту. Розподіл дітей на проєктні групи та планове виконання завдань повинне відбуватися на добровільних засадах, без стороннього натиску дорослих. Для того, щоб зацікавити учнів проєктною діяльністю, необхідно знати, що важливою умовою участі дітей у виконанні проєкту є їх умотивованість, можливість обирати тему свого проєкту і визначити свою роль у ньому [4, с. 235].

Висновки. Отже, проєктні технології спрямовані на те, щоб стимулювати зацікавленість дітей у здобутті знань та продемонструвати практичну доцільність вивченого. Проєктна діяльність у початковій школі має великий вплив на розвиток комунікативності, самостійності, на творче мислення молодших школярів, стимулює учнів вирішувати проблеми, які потребують певних знань, розвиває критичне мислення; формує навички роботи з інформацією (учні добирають потрібну інформацію, аналізують її, систематизують); допомагає вирішувати пізнавальні і творчі завдання у співпраці, де діти виконують різноманітні ролі.

Література:

1. Башинська Т. Проєктувальна діяльність – основа взаємодії вчителя та учнів / Т. Башинська // Початкова школа. – 2003. – № 7. – С. 59–62.
2. Білик В. Проєктна діяльність – основа розвитку творчих здібностей молодших школярів / В. Білик // Початкова школа. – 2013. – № 5. – С. 6–8.
3. Войний О. Зміст проєктної діяльності учнів / О. Войний // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 4. – С. 7–9.
4. Рудницька Н.Ю., Гужанова Т.С. Використання проєктних технологій у контексті завдань Нової української школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2019. Вип. 67. С. 234–238.

Кочкурова О. В., кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Одним з основних пріоритетів розвитку сучасної освіти є забезпечення рівних прав на освіту для всіх дітей, а особливо для дітей з особливими освітніми потребами, дітей з інвалідністю, дітей з соціально вразливих груп.

Науковці визначають інклюзивну освіту, як гнучку індивідуалізовану систему навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи за місцем проживання. Навчання відбувається за індивідуальними навчальними планами та забезпечується медико-соціальним та психологопедагогічним супроводом. Інклюзивна освіта передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку.

Відповідно до ширшого розуміння інклюзивної освіти та міжнародних документів, діти з особливими потребами – це особи до 18-ти років, які потребують додаткової підтримки в освітньому процесі (діти з порушеннями психофізичного розвитку, діти з інвалідністю, діти-

біженці, працюючі діти, діти-мігранти, діти – представники національних меншин, діти – представники релігійних меншин, діти із сімей з низьким прожитковим мінімумом, безпритульні діти, діти-сироти, діти із захворюваннями СНД/ВІЛ та інші). В українському законодавстві термін «діти з особливими освітніми потребами» використовується у вужчому розумінні інклюзивної освіти й охоплює дітей з порушеннями психофізичного розвитку та дітей з інвалідністю [2, с. 10]. Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей – усі діти є цінними й активними членами суспільства. Навчання в інклюзивних навчальних закладах є корисним як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для дітей з типовим рівнем розвитку, членів родин та суспільства в цілому [1].

В інклюзивних класах взаємодія між учнями з особливими освітніми потребами та дітьми з типовим рівнем розвитку сприяє налагодженню між ними дружніх стосунків, завдяки чому діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, стають більш чуйними, готовими допомогти [3].

Для організації навчання дітей з особливими освітніми потребами в навчальному закладі потрібно дотримуватись певних умов: доступність будівель і приміщень, використання відповідних форм і методів навчально-виховної роботи, психолого-педагогічний супровід, співпраця з батьками або особами, які їх замінюють. Організація інклюзивного навчання передбачає надання дитині з особливими освітніми потребами психолого-педагогічної корекційної допомоги. Корекційно-розвивальні заняття проводяться в окремому приміщенні, в якому можуть бути створені навчальна, ігрова, сенсорна зони, зона релаксації. Для забезпечення ефективності навчально-виховного процесу наповнюваність класів з інклюзивним навчанням становить не більш ніж 20 учнів, з них «одна-три дитини з розумовою відсталістю або порушеннями опорно-рухового апарату, або зниженим зором чи слухом, або затримкою психічного розвитку тощо; не більш ніж двоє дітей сліпих або глухих, або з тяжкими порушеннями мовлення, або складними вадами розвитку (порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з розумовою відсталістю, затримкою психічного розвитку), або тих, хто пересувається на візках».

Слід зазначити, що впровадження нових підходів потребує побудови якісно нового освітнього середовища дитини. Це стосується не лише зміну формату стосунків між учнями, батьками та вчителями, а й організації простору й класу.

Література:

1. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». – Електронний ресурс. – Програма «Інклюзивна освіта». – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/index.php/go=Inklus>
2. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтjak. – К., 2016. – 68 с.
3. Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://osvitportal.loda.gov.ua/inklyuzyvna_osvita_dlya_ditey_z_osoblyvymy_potrebamy_v_ukraini

Медінцов І. В., аспірант кафедри загальної психології

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

ТЕОРІЯ КОГНІТИВНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТА УСВІДОМЛЕНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

Для того, щоб здобути знання або вирішити завдання, учень повинен обробити певний обсяг інформації у своїй робочій пам'яті. Цей обсяг інформації отримав назву когнітивного навантаження. Основний принцип теорії когнітивного навантаження: зменшення побічного когнітивного навантаження корисно для учнів [5].

На підтримку теорії когнітивного навантаження існує безліч доказів того, що керовані інструкції перевершують некеровані, наприклад, навчання дослідженням [1]. Це імовірно тому, що когнітивне навантаження перевищує об'єм робочої пам'яті учнів, коли вони повинні виявити важливу інформацію. На перший погляд, теорія когнітивного навантаження суперечить поняттю усвідомленого навчання. Наприклад, створення неоднозначності порушує мислення і збільшує когнітивне навантаження порівняно з інструкціями, які не вносять двозначності.

Було накопичено багато доказів на підтримку теорії когнітивного навантаження [3], наприклад, коли так звані спокусливі деталі збільшують інтерес до того, що відбувається без значного інтересу до самої згальної теми. Додавання звабливих деталей не пов'язаних із основним змістом, може призвести до безглуздої розваги, але навряд чи додає тих зв'язків, якими збагачуються навчальні матеріали і погіршуються утримання уваги. Хоча є багато доказів того, що результати навчання зростають із зменшенням когнітивного навантаження, також є винятки. Коли учням доводиться докладати більше розумових зусиль, оскільки мінливість навчальних матеріалів збільшується, їх навчання стає